

KONTRAST

Beograd,
2014.

Copyright © Daniel Kovač

Copyright © ovog izdanja, Kontrast izdavaštvo

Klara i leksikon minimalnog života

Daniel Kovač

Za izdavača:

Vladimir Manigoda

Urednik:

Danilo Lučić

Lektura i korektura:

Dejan Zakić

Prelom i dizajn:

Sanja Polovina

Ilustracije:

Ana-Marija Cupin

Štampa:

Kontrast štampa

Izdavač:

Kontrast izdavaštvo, Beograd

Klaonička 2, Zemun

e-mail: jakkontrast@gmail.com

www.facebook.com/KontrastIzdavastvo

www.facebook.com/glif.srbija

www.glif.rs

DANIEL KOVAČ

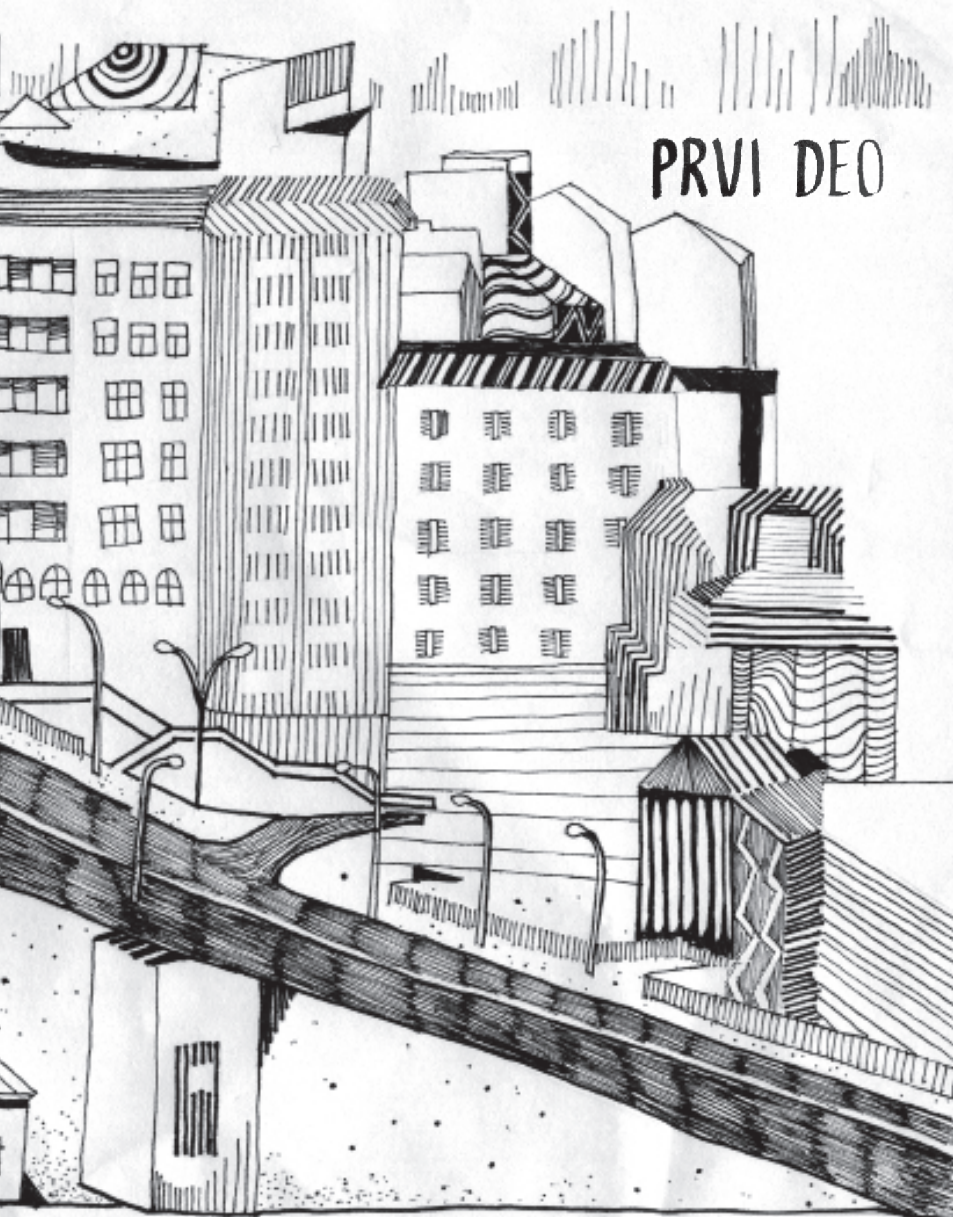
KLARA I LEKSIKON
MINIMALNOG
ŽIVOTA

Zdravom razumu.

PRVI DEO

Pejzaž

Tog prepodneva, ređajući hitro korake, prošla je pored kante za smeće ispod koje je, nalik na dekorisane tanjire u skupim restoranima, ostalo puno razbacanog đubreta. Jedan siromah je stajao pored obližnjeg kontejnera, čineći sa njim ljudsku ikebanu, dok je čeprkao po šarenom sadržaju oštrog mirisa. Razbuđena varoš je čavrljala i umivala se u blagaj svetlosti dok je ona hodala od biblioteke do instituta.

Pločnici su bili ispljuvani, ulice staklene i sive. Fasade ne-vešto uklopljene, svuda unaokolo porozne stvari. Odska-kala je od okoline time što nijedan detalj nije umeo da do-baci do njene ozbiljnosti. Izdaleka je delovalo da bi njen šareni pogled umeo da otopi i bolje sagrađene građevine, a jezik iseče i krupnijeg čoveka. U odnosu na nju, gradske pekare i kladionice su se činile nebitnim, novine i televi-zijski programi nepotrebni, sportovi zamorno, dokoličari žalosno. Ulica nije pružala ništa više. To je bilo sve. Kroz to je prolazila.

Bila je sasvim pristojna. Različita zbog toga što je izgradila sebe. Vredna i ozbiljna. Mada, ne i sasvim vedra. I nije mislila da je to nešto loše. Želela je da vidi sebe i sutra i za nedelju dana, a želela je da dobaci još dalje. To je bio izazov. Ona baš u ovom trenutku postaje lik iz knjige. Naravno, to nije mogla da zna, a potrudiću se da to ni ne primeti do poslednjih stranica. Trunku nesigurna u sebe. Jasno koraci, kao i misli. Međutim, to nije značilo da se ne treba kretati u susret zagrljaju. Zagrljaju iz koga se, videćete, ipak može otići dalje.

Njenu ozbiljnost ublažava suknja. Kao da je devojčica. Cvetići i čipka. Listovi koji se završavaju u plitkim čarapama i udobnoj obući. Pod miškom gomila knjiga o društvu, kulturi, odnosima među ljudima. O tome ko šta sme i ne sme, kakva su prava i dokle se u tome može ići. Knjige koje su napisali oni koji su nešto novo otkrili i to pribeležili na takav način da opišu svet tako da ga razumemo. Da, i ona je bila u tome. Vrlo ozbiljna, od gore. Pa opet, tu je bila i ta suknja.

Izdaleka bi se mogao steći utisak da se radi o monumentu u ženskom telu, toj malenoj figurici, o nekome ko će se pretvoriti u novu majku-spasitelja, o nekom ko će se postarati i isceliti ceo jedan narod. Da li je tako? Da, naravno, ona je mogla, zahvaljujući svojoj postojanosti i snazi, da bude neko od tog materijala. Pa, bila je ozbiljna, a to je uslov, prvi uslov za bilo šta veće od nasumičnog kretanja, bauljanja bez cilja, napada neraspoloženja i nemoći. Imala je, mogla je, zaradila je tu mogućnost, no stvari nikada nisu toliko jednostavne.

Vredi kazati da se radi o osobi doktorantu. Prošla je mnogo škola i škole su prošle kroz nju. I to ne površno. Ostali su i trajni ožiljci, kakve samo škole umeju da naprave. Opšte je mesto da je mnogo onih koji prolaze kroz silne škole, ali škole nimalo kroz njih. Problem nadarenih koji su uspeli da, boksujući se, prođu kroz obrazovanje kao pobednici. Milion puta doživljene nepravde iza kojih sledi ponovno rađanje i rast i nadvladavanje svega – svih lekcija, domaćih zadataka, pismenih sastava, seminarskih radova, projekata, odlazaka u toalet za vreme ispita.... To ne može da ostane bez posledica.

Međutim, od toga se stvara jedan nusproizvod, jedna skoro supstanca. Ta pronicljivost, tačni odgovori i lepo složene definicije u glavi, briljantnost, ti genijalno sročeni sastavi,

nova pitanja na koja su čak i profesori ostajali bez valjanih odgovora. Supstanca.

Mala žena može da ostane samotna, jer je čvršća od porozne okoline i može da je uruši, tu krhku tvorevinu ljudi i prirode. Okolina? Nema tu puno toga, niske strasti, preživljavanje, jedva puni stomaci, posedovanje predmeta, trava koja izjeda beton, crvi, vetar, Sunce, trulež, sve to pomešano u jednom skladnom i trajnom orgazmu prekrivenim šljunkom.

Preispitivanje

Osobe sa izraženom savešću ili bujnom maštom imaju problema kada podsvest pokulja u glavu i napuni je raznim sadržajem. Našu junakinju preplavi mešavina sećanja i misli.

Vraćala sam se jednog jutra tim sokacima koje nikada nisam prihvatila kao svoje, moje srce je na reci, to valjda znaš... Izbila sam na tu čistinu. Pogled je bio divan. U zoru, videlo se kilometrima daleko. Reka, ravnica, vazduh je bio svež, kao da sam u planinskom odmaralištu. Puno žmirkavih svetala i Sunce koje dolazi. Takav prizor zaista vredi. Onda sam primetila to stepenište, sa rukohvatima ofarbanim u plavo. Ulična svetla su još uvek gorela.

Treba zapamtiti ponešto. I postaviti pitanje. Pitanje kao buđenje.

„Da li sam prava?“

Mogu da vežbam, da imam iluziju snage i da se spremim za neko takmičenje. Da steknem samopouzdanje. Dovoljno da se osmelim da me izudaraju. Vežbanjem postizem da slavno

propadnem. To je fer. Kasno je da se ode na kubanske farme. Majmuna ne možeš da treniraš da bude pas. Pokušaj, u najboljem slučaju ponašaće se kao mačka.

Šetnja je mogla biti prijatna stvar. Odjednom tako zanesena i pomalo zadovoljna slučajnom slikom o majmunu, psu i mački koju je isplela u glavi, negde u blizini autobusnog stajališta primetila je odvezanu pertlu na cipeli. Nije volela kada joj se to dogodi, pogotovu sa toliko knjiga u rukama, ali pertle su morale da budu povezane kako treba. Spustila je knjige na žardinjeru sa usahlim cvećem pokraj stajališta, sagla se i počela da vezuje čvor.

„Hej zdravo“, čula je glas iza sebe, ne baš sigurna da li to neko njoj govori ili je ulični žamor formirao zvuk nalik pozdravu.

Ipak okrenula se. I eto, on.

Anegdote

Ojha, kauboju sa Rio Grande-a. Prašina ti se uvukla u oči. Da li si svestan gubitaka u životu, gubitaka u kući? Moj prijatelj ima jednu dobru priču o tome. Taj moj prijatelj se zove Stiv i on je umeo da kaže: „To je moj najveći projekat u životu, pored porodice.“ Prelazak kilometara u gorkoj ravnici, stopala u žuljevima, kolotečina radosti, osmeh hijene, pokreti bubašvabe. Moj razumni rasad jorgovana jedini ume da sluša. Da li umeš da razumeš da je potrebno poverenje?

Užasno sam frustriran, samo to ti još nisam telegrafski dojavio. Imam, doduše, tog goluba pismošu preživelog iz građanskog rata. Razmišljam nešto, hvata me iskušenje da ga možda skuvam za supu, umesto što se nadam da će da

prenese moje pismo do gazda Vladimira, mog velikog prijatelja i, pa skoro, mecene, ako ćemo baš za pravo.

Umeo je da odluta mislima u izmaštanu zemlju, mešavinu kaubojskih romana koje je čitao u detinjstvu i filtriranih utisaka koji su se lomili oko njega. No, upravo i on, bez da smo ga pitali, sa svim prespajanjima sinapsi u mozgu, postade junakom knjige.

Portreti se slabo prodaju duž ove reke. Ceo dan u prašini i nije ti baš stalo do neke plemenite radnje. Zaliješ jorgovane, zataškaš tragove i to je dovoljno da osetiš sigurnost, da pronadeš mir, da te cene kao eksperta sa obe strane ove pogranične reke. Kada pređemo u Meksiko, isti nam je osećaj kao u Hondurasu. Nismo to još osvestili, pesnici će to umeti bolje da objasne, tako što će celu stvar da opevaju. Već sam naručio jednog, kažu darovitog, završio je nekakve škole i nije samo usmeni pojac, nego i pravi one spevove koji se pišu na hartiju. Mnogo je pod uticajem Homera u poslednje vreme. Da ti kažem – meni je to sasvim Ou Kej. Mlad je, a to je odličan početak, baza za sveža otkrića u temama, ali i u samoj formi.

„Ništa nije lako Renaldo, ništa“, na trenutak postade svestan da se nalazi na ulici i da prelazi pešački prelaz na crveno i da ga zanesenog zamalo nije udario automobil. No, nakon tog kratkog alarma opasnosti, vratio se u udobno sanjarenje.

Na kraju, mogao bih da kažem – živi se moj prijatelju, moj ponizni gospodine. Stalno upotrebljavamo istih nekoliko jednakih elemenata, ali ne ide lako. Pa opet, svakih nekoliko godina dobijemo nešto epohalno. To valjda tako ide. Prijateljski, sa koltom i lasom. Sa vriscima jorgovana.

No, ove jalove i šarene misli su se smesta povukle kada je ugledao tu devojkicu. Učinila mu se poznatom.

Preispitivanje

Nije ga baš najbolje poznavala, zapravo se jedva prise-tila odakle ga zna. Da li sa nekog predavanja, ne, možda neka tribina, koncert? Imao je takav izgled. Neko gradsko poznanstvo. Ne, nije bio ni jedan od onih anarhista, niti homoseksualac, nije ga videla ni u nevladinim organiza-cijama, ni u antiratnim akcijama, ni na televiziji. A, opet, poznat odnekud. Možda ga i ne zna, neki je nesporazum u pitanju... Najbolje je da se pravi da ga poznaje.

„Jedna devojčica tvrdi da ume da veže pertle zavisno od boje. Roze ne ume, ali plave da“, rekao je.

„Ma baš je pametna ta devojčica“, dovršila je vezivanje čvo-ra i uspravila se, prikrivaći zbunjenost i prihvatajući igru.

„Kuda ideš?“, pitao je.

„Onamo“, rekla je, pokazujući pogledom niz ulicu.

„Odlično! Otpratiću te do ćoška i ni korak više.“

„Hm, dobro...“

„Šta je za tebe najveća sreća u životu?“, ispalio je pitanje napravivši u velikoj meri muževnu piruetu.

„Pa sad... A za tebe?“

„Za mene je najveća sreća... U, eto ćoška, dalje te ne pratim, reći ću ti drugi put“, pa u tri skoka nestade iz vidokruga.

Pomalo je zavrtela glavom, uhvati je nagli napad kijanja, pa pogleda oko sebe. Ulica je bila glatka, a zgrade napravljene od marcipana. Bio je to stvarno najlepši grad na svetu.

Zavođenje

On je bio kradljivac duša. Zapravo, nije to bio, ponekad je samo voleo da o sebi na taj način razmišlja. Za njega to nije bilo neobično. Prosto, šetao je jednom tako ulicom i tog toplog dana je video tu suknju. Svetla suknja sa cvetićima.

Veživala je pertle. „Hej, zdravo“, rekao je. Uspravila se. Podigla je pogled. Lepe, šarene oči. Pričali su ponešto, a onda je odlučio da naglo nestane. Radovao se izrazu njenog lica posle tog njegovog čina. „Ljudi uglavnom reaguju samo na čuda. Za ostale stvari su otupeli“, bilo je njegovo razmišljanje.

Od vreline, mora biti, dešavalo se da mu u tok misli uđu neočekivane rečenice. Nije bio siguran koliko je to uobičajeno i da li je možda oboleo od neke boljke. Mada, nije mu bilo neprijatno. U početku se opirao, a kasnije je počeo da to prihvata i ne pruža otpor.

Meso ne mora da bude kvalitetno. Cveće ovog proleća zaista zamamno miriše. Devojka ima konjski repić.

Anegdota

Te večeri sedela je sa drugaricama. Pile su kafu i veselo čavrljale. Uživale su u ukradenom vremenu kao peharu napunjenim šampanjcem.

„Mi možemo da se družimo.“ „Mi smo mlade.“ „Mi se nismo srele sto godina.“ „Da, oni su lafovi.“ „Nismo se srele sto godina.“

Pričale su o najneobičnijim sudbinama koje bi mogle da ih zadese. Devojke su praskale u smeh.

Umela sam da kažem „ćao“ kada treba i mahnem šarenom maramom sa indijskim slonovima. Volela sam da ispijam pivo. To je bilo baš ženstveno. Isto kao i kad kažeš „da“ pred matičarem. Sedam puta sam rekla. Upregla sam bujicu strasti u potvrđan odgovor za ceo niz brkajlija. Eh, lep je to skup bio, nekako životan, neizveštačen.